

Nr 180.

Godkänd av första kammaren den 2 maj 1918.

Godkänd av andra kammaren den 2 maj 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående avhjälpande av vissa missförhållanden vid rekvisition av spannmål för statens räkning.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 14.)

(Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6.)

Till Konungen.

Uti en inom riksdagen väckt motion har framhållits, hurusom vid rekvisition för statens räkning av beslaglagd spannmål det ålåg vederbörande att mot erhållande av betalning enligt fastställt pris leverera denna å vissa bestämda platser, varemot för transporten av spannmålen till dessa platser icke erhöles någon särskild ersättning. Sistnämnda förhållande medförde, då leverantören bodde nära avlämningsstället, inga avsevärda svårigheter eller kostnader, men vore detta givetvis fallet, då han måste forsla varan långa sträckor. Motionärerna hava såsom en utväg till lösande av förevarande fråga anvisat, att ersättning för transporten fastställdes att utgå, då väglängden från den plats, där leverantören hade varan upplagd, till avlämningsstället överstege 5 kilometer, med visst belopp per 100 kg. och kilometer; och hemställa motionärerna, att utredning måtte verkställas, huruvida icke ovan antydda missförhållanden vid rekvisition av spannmål för statens räkning skulle kunna avhjälpas, antingen genom fastställande av ersättning i visst fall

till leverantören för själva transporten eller ock på annat sätt, som kunde befinnas ändamålsenligt.

I den ordning, 46 § riksdagsordningen föreskriver, har yttrande över ifrågavarande motion inhämtats av vederbörande riksdagsutskott från folkhushållningskommissionen.

I sitt berörda yttrande har folkhushållningskommissionen, med framhållande, att fog för utgivande av en viss ersättning uti ifrågavarande avseende uti en del fall kunde anses föreligga, förklarar sig anse, att någon generell föreskrift rörande nämnda ersättnings utbetalning såsom motionärerna föreslagit icke syntes böra utfärdas, utan har folkhushållningskommissionen såsom den lämpligaste anordningen härutinnan föreslagit, att vederbörande jordbrukare tillerkändes rätt att efter ansökan hos och prövning av kommissionen erhålla transportersättning i sådana fall, där kommissionen funne skäl föreligga för ersättningens utgivande. Såsom allmän norm härför borde likväl gälla, att ersättning icke borde utgå för leveranser, omfattande vägsträckor under 10 kilometer, och att för överskjutande kilometerantal ersättningsbeloppet, i de fall sådant kunde anses böra utgå, icke komme att fastställas till högre belopp än 5 öre per kilometer.

Av det utav folkhushållningskommissionen i ärendet avgivna yttrandet framgår, att folkhushållningskommissionen i likhet med motionärerna funnit den jordbrukarne åliggande skyldigheten att transportera beslaglagd spannmål för leverans å bestämda platser vara av beskaffenhet att påkalla åtgärder för utjämnande av därmed sammanhängande olägenheter. Riksdagen, som anser motionens syfte beaktansvärt, finner även för sin del rättvisan kräva, att spannmålsleverantörerna under vissa villkor erhålla ersättning för den transportskyldighet, som de äro underkastade. För utgivande av dylik ersättning talar först och främst det principiellt vägande skälet, att jordbrukarne på grund av den ovillkorliga leveransplikten i allmänhet nödgas forsla till avsalu vida större mängder spannmål än under normala förhållanden. En stor del — och detta gäller särskilt de smärre jordbrukarne — drabbas nu av leveransplikt, under det de förr icke alls avlämnade någon spannmål till försäljning. Mångenstädes torde dessutom den anbefallda transporten ske till platser, där lantmännen ej förr varit vana att avsätta sina produkter. Därtill kommer, att de i stora delar av landet betydliga avstånden till leveransorterna göra spannmålsforslingen där särdeles betungande och därför i desto större behov av lättnad.

Beträffande det sätt, på vilket en utjämning av här berörda missförhållanden skall kunna ske, kan riksdagen instämma i de av motionärerna angivna allmänna grunderna — ett visst ersättningsbelopp per 100 kilogram och kilometer. Utan att närmare ingå i detaljerna, vilka böra bli föremål för kommande utredning, vill riksdagen endast uttala önskvärdheten av att nämnda belopp så avväges, att därigenom skälig ersättning gives för här ifrågavarande transporter. Det torde kunna ifrågasättas, huruvida den av folkhushållningskommissionen föreslagna summan kan anses tillfyllest. Däremot synes ersättning icke lämpligen böra utgå för leveranser omfattande vägsträckor under 10 kilometer. Vad beträffar utbetalandet av likvid för fullgjord transport äro givetvis olika metoder tänkbara. Naturligast synes dock vara, att dylik likvid utbetalas av den, som betalar den levererade spannmålen.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och i vad mån vid rekvisition av spannmål för statens räkning ersättning för längre transport måtte kunna beredas leverantören, samt vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 2 maj 1918.

Med undersåtlig vördnad.
